

HET LEGER DES HEILS

In de kersttijd heeft u ze in de grote steden op drukke punten weer kune zien staan: de grote ketels waarin donaties aan het Leger des Heils gedaan kunnen worden. Daar staan dan altijd een persoon naast in een wat apart uniform bij wie u, als u geïnteresseert bent, een "strijdkreet" kunt kopen. In de Angelsaksische landen treden ze ook vaak naar buiten met muziekkuitvoeringen, hun blazersensembles zijn in de straten van de grote steden met regelmaat te horen. Velen zullen ergens wel gehoord hebben van het charitatieve werk van het Leger des Heils, maar voor anderen is het toch een wat onduidelijke organisatie waarvan de doelstellingen onbekend zijn. In dit artikel wil ik het werk van het Leger des Heils eens nader belichten.

De organisatie.

De organisatie ontstond in 1865 in het verpauperde Londense East Site End, toen de Methodistische predikant William Booth met zijn vrouw Catherine de "Christian Mission" oprichtte.

Hij ergerde zich aan het feit dat de bestaande Christelijke kerken niets deden voor de vele zwervers, daklozen, verslaafde en prostituees, en sterker nog, dit uitschot van de bevolking niet in hun kerken wilden hebben. Hij trok zich het lot van deze mensen en ging de straat op om God's woord (het evangelie) te prediken. Maar al snel merkte hij mensen met een concrete hulpvraag niet

op een goed verhaal zitten te wachten. Zoals Booth het zelf stelde "hongerige magen hebben geen oor voor het Evangelie". Daarom besloot hij met een aantal helpers, behalve een boodschap, ook brood bij de arme bevolking te brengen. Hierbij richtte hij zich vooral op de alcoholisten, de daklozen en de morfineverslaafden.

Een paar jaar later, in 1868, zijn er in Londen al 13 evangelisatieposten, een van de eerste zalen die in gebruik werden genomen was de People's Mission Hall, een gebouw waar 1500 mensen konden samenkomen om naar de prediking te luisteren, maar waar ook per dag 5000 liter soep kon worden gemaakt. Voor het aanhoren van het Evangelie, het verhaal over Jezus, de redder, werd indien nodig ook het vuil van de straat met zeep geweggewassen. William Booth beschreef de aanpak van het Leger van de noodlijdende mensen als volgt: Eerst soep, dan zeep en tenslotte redding (soup, soap and salvation). Op de revers van het uniform van het Leger des Heils vinden we deze drie S-sen terug.

De boodschap die het echtpaar Booth brengt sloeg aan, al werden ze soms bekogeld met straatvuil, stenen, rotte eieren en dode ratten. Vaak werden deze acties georganiseerd door kroegbazen die in het werk van Mission een bedreiging zagen voor hun omzet. De naam "The Salvation Army" onstond bij toeval in 1878, toen William Booth een brief dicteerde aan zijn secretaris George Scott Bailton en daarin meldde; " we are a volunteer army " (een leger van vrijwilligers). Williams zoon Bramwell Booth hoorde dit en zei ; ik ben geen vrijwilliger, ik doe dit voor mijn beroep. Wij zij een leger van redders!. Hierop werd het woord ' volunteer ' vervangen door ' Salvation ', en de naam van de organisatie was geboren.

HET LEGER DES HEILS

Het Leger des Heils werd opgezet als een militaire organisatie, met een eigen vlag en liedereken, waarbij de teksten vaak gezet werden op de melodieën van bekende volksliederen die in de kroegen gezongen werden. Booth en de soldaten in 'het leger van God'

gingen bij bijeenkomsten en predikingen een eigen uniform dragen. Terwijl William bekend werd als de Generaal, werd Catherine bekend als de "moeder van de Salvation Army". William predikte onder de en Catherine sprak met de verogende mensen om geld in te zamelen voor hun werk. Ook zij predikte soms, omdat in het Leger vrouwen dezelfde rechten hebben als mannen, heel modern voor die tijd. Het idee van een

leger dat strijd tegen lichamelijke en geestelijke honger, armoede en andere maatschappelijke wan-toestanden, sprak velen echter aan.

In Maart 1880 landde commissioner Bailton, vergezeld van zeven vrouwelijke officieren, in New York, en had het Leger zijn eerste vestiging overzee. Soldaten werden ter plekke geworven. Andere landen volgden al snel: Frankrijk in 1881 (onder aanvoering van Catherine (de Maréchale) Booth, de oudste dochter van William en Catherine),

India (1882) en Zuid Afrika (1883). Het uniform werd aangepast aan het land waar men werkte en kon wit zijn, grijs, blauw, lichtbruin of zelfs gemodelleerd als sari in sommige gebieden. Toen William Booth in 1912 stierf was het Leger al in tientallen landen gevestigd.

In de Verenigde Staten kreeg het Leger des Heils een uitstekende reputatie door de geboden hulp na de orkaan van Galveston in 1900 en de aardbeving die in 1906 San Francisco trof. Het Leger ontvangt nu jaarlijks veel geld van de overheid, maar in de kerrtijd zijn ook de ketels beroemd waarmee het Leger des Heils bij grote warenhuizen collecteert voor de kerstviering voor dak- en thuislozen. Het was niet ongebruikelijk dat er een heilssoldaat naast stond die een bel luidde, er een koortje zong of een blaaskapel ingetogen muziek speelde.

In 1887 startte het Leger des Heils een offensief in Nederland. Op 8 mei 1887 vond de eerste evangelisatiebijeenkomst plaats in een zaal aan de Gerard Doustraat in Amsterdam. Er knielden die dag zestien mannen en vrouwen neer aan de zondaarsbank. In september van dat jaar was er in Amsterdam al een korps van meer als honderd heilssoldaten. Een jaar later waren er al 7 korpsen. België volgde in 1889. Aanvankelijk werd de organisatie door de buitenwacht met argusogen bekeken, het Leger trok zich namelijk weinig aan van de traditionele vormen van een kerkdienst. Door de strenge winter van 1890 kreeg men

(de publieke opinie) over het Leger des Heils een positieve wending. Als Christenen voelden de legermensen zich betrokken bij de honderden dak- en thuislozen, die te lijden hadden onder de extreme kou. Ze opende de deuren voor hen en het maatschappelijke werk van het Leger was begonnen.

HET LEGER DES HEILS

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het Leger des Heils door de Duitsers verboden, omdat het als stichting Engels bezit zou zijn. Daarop besloten enkele leidinggevende van het Leger de "Geloofsgemeenschap het Leger des Heils" op te richten. Het Leger werd dus een kerk en dankzij de "Wet op de kerkgenoodschappen" van 10 september 1853 kon de organisatie zijn werk voortzetten.

Door de uitgifte van diverse postzegels word de aandacht voor het Leger des Heils kenbaar gemaakt.

Het Leger des Heils kent als kerkelijke organisatie geen Christelijke sacramenten als doop en Heilige Communie. Iedereen is welkom in de organisatie zolang men de Christelijke waarden onderschrijft. Maar ook moeten de heilssoldaten zich volledig onthouden van alcohol, roken, drugsgebruik en gokken. Ze ondertekenen een Verbond van een Heilssoldaat (krijgsartikelen) met daarin opgenomen de Leerstellingen van het Leger. Men kan actief lid zijn als bestuurder (officier) of als soldaat, maar de mensen die het Leger des Heils wel als hun geestelijk huis zien maar niet het verbond kunnen of willen ondertekenen, kunnen volgeling (adherent) worden. Het Leger des Heils verleent medewerking aan de IKON, maar is ook lid van de Raad van Kerken in Nederland.

De persoon die jarenlang in Nederland het boegbeeld van het Leger des Heils vormde, was ongetwijfeld Majoor Alida Bosshardt. Zij werd op 8 juni 1913 in Utrecht geboren als dochter van een Rooms-Katholieke vader en een Reformatorische moeder. Als zij op achttienjarige leeftijd een openluchtbijeenkomst van het Leger des Heils bezoekt, spreekt de boodschap haar zo aan dat zij besluit heilssoldaat te worden. In eerste

instantie gaat zij werken in een kindertehuis in Utrecht, maar later besluit zij voorganger (heilsofficier) te worden. Als ze later in het kindertehuis Zonnehoek in Amsterdam, gerund door het Leger werkzaam is, maakt zij tijdens wandelingen in de hoofdstad kennis met de armoede en ellende in delen van de stad. Zij merkt dat ze op haar plaats is als ze iets voor dak- en thuislozen, verslaafde en prostituties kan betekenen.

Met het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werd het Leger verboden, waardoor Bosshardt haar werkzaamheden in het geheim moest voorzetten. Ze bracht veel Joodse wizen uit het kindertehuis op haar fiets in veiligheid, wat tot een arrestatie en gevangenschap leidde door de Grüne Polizei, ofwel de Duitse ordepolitie.

Bosshardt wist echter te ontsnappen toen een Duitse agent de deur van haar cel open liet staan. In 1948 begint zij een goodwillcentrum op en in 1951 opent zij een pand aan de Oudezijds Voorburgwal in het hartje van Amsterdam.

HET LEGER DES HEILS

Het goodwillwerk en het aantal medewerkers breidt zich gestaag uit. Naast alle hulpbehoevende weten ook de media haar steeds vaker te vinden. Op 15 april 1959 is zij de hoofdpersoon in het programma ' Anders dan anderen'. Op slag is zij een bekende Nederlander waar iedereen vol bewondering over praat. Het goodwillwerk valt ook het Koninklijk Huis op. Vooral Princes Beatrix is onder de indruk van het werk dat wordt verricht in de Amsterdamse binnenstad. Op 28 april 1965 werd Princes Beatrix door Bosshardt begelijd

tijdens een wandeling over de wallen. Fotograaf Peter Zonneveld van het ANP betrapte het stel en maakte een foto, waardoor de majoor dagenlang in het werednieuws verscheen. In 1978 stopte majoor Bosshardt bij het Leger, waar ze inmiddels is bevorderd tot luitenant-kolonel. Ze bleef echter bekend staan als " majoor Bosshardt ". Kort na haar pensioen onving Bosshardt meerdere onderscheidingen waaronder de Israëlitische Yad Vashem onderscheiding in 2004 voor haar verzetswerk tijdens de Duitse bezetting. Majoor Bosshardt overleed op 2 juni in Amsterdam.

Ook werd het Leger des Heils door een serie postzegels geëerd in onze voormalige kolonië Nederlands-Indië.

Op 1 september 2015 was het Leger des Heils in 127 landen actief. Het is een van de grootste charitatieve non-profit organisaties ter wereld. Het internationale hoofdkwartier is gevestigd in Londen. Het Leger des Heils wordt wel het kerkgenootschap van de opgestroopte mouwen genoemd: er was en is veel aandacht voor hulp aan de (geestelijk en maatschappelijk) ontspoorde medemens, waarbij de strijd tegen het alcoholisme in industriesteden historisch is. Hedeh ten dage zijn het daklozen, verslaafden, prostituees en eenzamenndie op steun van het Leger des heils kunnen rekenen, veelal daar waar het werkterrein van andere instellingen eindigt. Internationaal was en is het werk in ontwikkelingslanden belangrijk. Wat dat betreft is het Leger des Heils een goodwill organisatie die ons aller sympathie verdient.

Overgenomen uit het maandblad van de postzegelvereniging " De Postkoets" Met dank aan : Auteur Ton Vis

Samenstelling: iipvdvat@gmail.com